

A TUDOMÁNYOS ÉS SZAKKÖNYVTÁRAK IDŐSZERŰ KÉRDÉSEI

A tudományos és szakkönyvtárak igazgatói 1965/66. évi központi továbbképzési programjának első konferenciája 1965. december 15-én "A tudományos és szakkönyvtárak időszerű kérdései" témával foglalkozott. A téma előadója dr. Pataky Ernő, a KMK Tudományos és Szakkönyvtárak Módszertani Osztályának vezetője volt.

Dr. Pataky Ernő előadásában rámutatott arra, hogy a szakirodalom lépést tart a termelőerők fejlődésével, de nem mindenben tart lépést a könyvtár, mint szellemi közlési mód. Ezért keresnünk kell az ellátandó terület feladatainak megvalósításában való fokozottabb közreműködés lehetőségeit. Ehhez el kell határolni az ellátandó területet, meg kell választani és súlyozni kell a megfelelő szolgáltatásokat. Mindehhez elengedhetetlen a szakterületi hozzáértés növelése, a műszaki fejlesztés és az együttműködés fokozása.

A szakterületi hozzáértést illetően a korszerű tárolási és visszakeresési eljárásokban jártas szakemberek hiánya ütközik ki. A műszaki fejlesztésben különösen a lyukkártyás megoldásokban és egyes reprográfiai eljárásokban található a könyvtárak potenciálja. Ezenfelül nem kis lehetőséget rejt magában a hálózatonbelüli és a hálózatközi együttműködés fokozása.

Mindezekkel a kérdésekkel egyes országokban kormányok, tudományos szervezetek, ipari vezérkarok foglalkoznak. Nálunk is megérett az idő a kérdés ilyen vizsgálatára.

Az előadás a reális lehetőségek keretein belül foglalta össze a korszerű követelményekhez igazodó feladatokat. Ez visszatükröződött a hozzászólásokban is, amelyek a megoldandó feladatok alapproblémáit elemezve keresték a gátló tényezőket és azok elhárításának lehetőségeit. A hozzászólók: dr. Csüry István, Havasi Zoltán, dr. Miszti László, dr. Réti Endre, dr. Rózsa György,

dr. Székely Sándor, Vertes György és dr. Walleshausen Gyula részletes fejtegetéseire nem térünk ki, csak azokról a legfontosabb problémákról adunk tájékoztatást, amelyek szinte valamennyi hozzászólást jellemezték.

A problémák középpontjában állt az a kérdés, hogyan lehetne a tudományok fejlődésében a könyvtárak közreműködését elősegíteni. A megoldási lehetőségeknek széles skáláját tárták fel a külső és belső tényezők elemzése során: időszerű lenne a tudományos könyvtárak feladatkörét a tudományos intézmények igényeiből kiindulva legfelsőbb szinten meghatározni; a könyvtárosok szakképzettségét olyan irányban fejleszteni, hogy a könyvtár által reprezentált tudományterületen a kutatók partnerei lehessenek.

Többen foglalkoztak a szakirodalmi tájékoztatás problémáival és annak gazdaságosságával. A megoldási lehetőségeket kapcsolatba hozták azokkal a várható változásokkal, amelyek a vállalatok önállósága és az érdekeltség kibontakozása nyomán a könyvtárakra is hatással lesznek.

Viszonylag kevesebb hozzászólás foglalkozott az előadásnak a könyvtárak technikai fejlesztésével foglalkozó részével. Egyrészt ennek szubjektív feltevéleit elemezték - a könyvtárosoknak az új technikára való felkészülését, - másrészt olyan anyagi problémákat említettek, amelyek viszonylag könnyen megoldhatók lennének, ha oldódának a merev kötöttségek, pl. a könyvtári szolgáltatásokból képezhető lenne anyagi alap a technikai berendezések beszerzésére.

REGIONÁLIS ANKÉT A BÁCS MEGYEI KOHÓ- ÉS GÉPIPARI ÜZEMEK MŰSZAKI ÉS SZAKSZERVEZETI KÖNYVTÁROSAI SZÁMÁRA

A Bács megyei kohó- és gépipari üzemek műszaki és szakszervezeti könyvtárosai részére regionális ankétot rendezett 1965. december 14-én a Szakszervezetek Bács megyei Tanácsának Központi Könyvtára és a KGM Műszaki Tudományos Tájékoztató Intézet Szakkönyvtára.

Ennek az új kezdeményezésnek az volt a célja, hogy megyei szintű regionális jellegű megbeszélésen vessék fel a vállalati műszaki és szakszervezeti könyvtárak néhány problémáját.

Az anketon részt vettek a Művelődésügyi Minisztérium Könyvtári Osztályának, a Könyvtártudományi és Módszertani Központ és az Országos Műszaki

Könyvtár és Dokumentációs Központ képviselői. Az SZMT Központi Könyvtára, valamint Kulturális Bizottságának munkatársai. A Vasas Szakszervezet Bács megyei Bizottságának titkára és a kohó- és gépipari üzemek műszaki és szak-szervezeti könyvtárosai.

Az ankéton három előadás hangzott el. Vég Lászlóné a Bács megyei kohó- és gépipari üzemek műszaki könyvtárainak helyzetét, fejlesztési lehetőségeit ismertette, Fazekas Istvánné a Bács megyei kohó- és gépipari üzemek szak-szervezeti könyvtárainak helyzetével, fejlesztésével foglalkozott, különös tekintettel a műszaki irodalom propagandájára. Barabási Rezső "Kézi lyukkártyák alkalmazása a könyvtári és dokumentációs munkában" címmel tartott előadást. Végül a KGM MTTI Filmstúdiója által készített peremlyukkártyákkal és fénylyukkártyákkal foglalkozó filmet mutatták be.

Az ankét nagyon hasznosnak bizonyult, mert a vita során a műszaki és szak-szervezeti könyvtárosok közötti kapcsolat megteremtéséről és az együttműködésről is sok szó esett.

Ezzel és hasonló rendezvényekkel előmozdítható a műszaki tájékoztatás és propaganda hatékony fejlesztése. Az ankét sikeréhez nagyban hozzájárult a Bács megyei SZMT Könyvtár gondos szervező munkája és a szívélyes vendégszeretet. (Részletes ismertetése a Könyvtáros 1966. évi februári számában jelent meg.)

KÉZIRATMÁSOLÁSI PROGRAM AZ USA-BAN

A külföldi kéziratok másolásának megszervezésére és összehangolására 1965-ben Központot létesítettek az Amerikai Egyesült Államokban Center for the Coordination of Foreign Manuscript Copying néven. A Központ egyelőre három és fél éves kísérleti működésre kapott megbízást és 75 3000 dolláros támogatást a National Science Foundation-tól. A Központtal egyidőben megalakították a külföldi kéziratok másolásával foglalkozó Nemzeti Bizottságot is, ebben a fontos tudományos egyesületek, könyvtárak és levéltárak vezetői vesznek majd részt.

A kísérleti időszakban két személyt foglalkoztató Központ a Bizottsággal együttműködve a következő feladatokat látja majd el:

- 1./ Felkutatja és nyilvántartásba veszi a széleskörű fotómásolási programokat, akár a tervezés, akár a megvalósulás stádiumában vannak.
- 2./ Lelőhely-nyilvántartást készít a már elkészült fotómásolatokról.
- 3./ Segítségnyújt a különböző amerikai szervezeteknek annak megülapításához, hogy milyen külföldi könyvtárban vagy levéltárban lévő kéziratról készíthető fotómásolat.
- 4./ Javaslatot tesz a kijelölt kéziratok másolási sorrendjére.

A Központ az európai kéziratok másolásával foglalkozó, 1961-ben tartott konferencia ajánlásának megvalósításaként jött létre. (Libr. J.90. vol. 1965. 15. no. 3413. p.)